

Márai Sándor: Ajándék

Kedves Jézuska, ezen a karácsonyon hadd mondjak én is egy vágyat. Nyakkendő nem kell. Meleg nyakbavaló kendő sem kell. S akármilyen különösen hangzik, könyv sem kell, mert annyi van már, hogy öt élet is kevés lenne, míg elolvasom valamennyit. Nem kell semmiféle emberi megoldás, mert valamennyit ismerem már, s még csak azt sem mondom, hogy teljesen reménytelenek az emberi megoldások: éppen csak olyan emberek. És nem kell pénztárca, sem ezüst cigarettaszipka, nem kell semmi, ami hasznos, sem ami tündöklő és fölösleges. Megvizsgáltam magam, mielőtt ezt a cédulát írni kezdtem. Nem kérek ajándékba semmit, kedves Jézuska, semmit, amit föl lehet venni vagy nyakba lehet kötni, vagy az asztalra lehet állítani. Állólámpa színes ernyővel, egészen különlegesen nem kell, s még sokkal kevésbé mindaz, ami márványból van vagy kristályból, vagy ezüstsből. Nem kell nekem semmi hasonló, lemondok az összes krisztkindliról.

De ahogy elmentem az utcán, a fényes kirakatok között, egyszerre mégis eszembe jutott néhány vágy ezen a karácsonyon. Hát ezt most felírom. Szeretném még egyszer látni a tengert. Már nem is kérem, mint régen szerettem volna, a vad félelmes Csendes-óceánt, már beérem azzal is, ha még egyszer végigmehetek azon a banális sétaúton Lovrana és Medea között. Szeretnék még egyszer fürödni a tengerben, este hatkor, a medeai öbölben. De ha ez sok és szerénytelen kérés, beérem azzal is, kedves Jézuska, ha még egyszer megállhatok Raguzában a virágzó mimózafa alatt, amely az Argentína-panzió kertjében illatozik. De ha ez is teljesíthetetlen vágy, akkor segíts meg, kedves Jézuska, hogy még egyszer fekete kávé ihassak Vicenzában, abban a kis cukrászdában, a téren, melyet Palladio épített tele házakkal. S nagyon hálás lennék, ha még egyszer az életben a párizsi eső áztatná arcomat, délután négykor, télen mikor az esőtől síkos utcák sejtelmesen kezdenek Párizsban világítani, az üzletek ablakai mögött fények égnek, s még egyszer beléphessek a Nemzeti Könyvtár nagy olvasótermébe, ahol már ismert az altiszt. Lehetetlen ez?... Ha lehetetlen, természetesen lemondok róla. Csak felírtam, mert ilyenkor karácsony előestéjén, általános szokás kívánni valamit.

Akkor talán mást kívánok, Jézuska: add, hogy még egyszer az életben büntudat nélkül tudjam élvezni a nagy, tiszta zenét, a nagy művészek alkotásait, s ne keljen közben arra gondolnom, hogy emberek milliói és milliói szenvednek. Add vissza a művészetet: a zenét, a tiszta irodalmat, a nemes gondolatokat, a tökéletes képeket és szobrokat, add vissza, büntudat nélkül, az embereknek mindazt, ami emelkedettebb és tisztább, mint az élet. Nagyon sok ez?... Azt hiszem, nagyon sok. De látod, a tenger, az utazás, a nagy művek, ez volt a legszebb az életben, s titokban minden ember erre vágyott, akkor is, ha élete oly szomorú és reménytelen volt, hogy nem merte és tudta szavakba foglalni a vágyakat. Most még egyszer elmondom ezt, mert karácsony van. S mert mindez, a tenger, a remekművek, a városok, mindez messze van, reménytelenül messze. Mit kívánjak?... Ezüst cigarettatárcát? Kell a fenének. Add vissza nekem az Uffizit, egy délelőttre s azt a kis szállodát Berchtesgadenben, ahol egy hétig olyan nyugodt és jókedvű voltam, hogy az már több, mint amit a moziban boldogságnak neveznek. De ha ez is egészen lehetetlen – ne haragudj, hogy alkuszom, karácsony van-, akkor szerénytelen leszek, és többet kérek. Add, kedves Jézuska, városok, utazás, művészet és tenger helyett, hogy ne szenvedjenek fölöslegesen az emberek: mindazok, akikhez közöm van, akik azt a nyelvet beszélik, melyen ez óhajokat elmondom s mind a többiek, akik az érthetetlen és vad nyelveket beszélik, izgatottan. Nem kell semmi más, kedves Jézuska, csak kevesebb legyen a szenvedés. Lehetetlen ez? Azt mondják, Neked csak egy szavadba kerül. Nagy baj, ha lehetetlen, mert akkor értelmetlen minden más, amit adhatsz, a meleg harisnya éppen olyan fölösleges, mint Vicenza vagy az utazás. Mert az emberélet legnagyobb ajándéka és legfőbb értelme mégiscsak

az, hogy ártatlan emberek ne szenvedjenek fölöslegesen. Nézz körül a földön, száz- és százmillióan kérik, némán, ezen a karácsonyon: add a békét. Ezt kéri, nagyon szerényen, minden más helyett, s mert karácsony van: Márai Sándor.”